

POSTANOWIENIE

27 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 27 lutego 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.M.

przeciwko N.L.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M.M.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 22 listopada 2023 r., VI ACa 1433/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, kwotę 1 260 (tysiąc dwieście sześćdziesiąt) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powódce niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

(K.L.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 22 listopada 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, po rozpoznaniu sprawy w następstwie apelacji obu stron, zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z 11 kwietnia 2022 r. i oddalił w całości powództwo o nakazanie przeproszenia oraz zasądzenie zadośćuczynienia oraz obciążył powódkę całością kosztów postępowania, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu (punkt I); oddalił apelację powódki (punkt II) oraz obciążył powódkę kosztami postępowania apelacyjnego, pozostawiając wyliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu (punkt III).

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powódka wskazała przyczynę kasacyjną określoną w art. 3989 § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy,

sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżąca nie wykazała, by zaskarżony wyrok był dotknięty tego rodzaju nieprawidłowościami.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej powiązała we wniosku z zarzutem naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 24 k.c. przez błędną jego wykładnię i uznanie, że naruszenie dóbr osobistych powódki nie miało charakteru bezprawnego. Bezprawne jest zachowanie sprzeczne z szeroko rozumianym porządkiem prawnym, a więc z normami prawnymi lub regułami postępowania wynikającymi z zasad współżycia społecznego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że uchylenie bezprawności oceny profesjonalnej godzącej w dobro osobiste osoby ocenianej ma miejsce, jeśli jest ona rzeczowo usprawiedliwiona, nie zawiera sformułowań poniżających godność osobistą, wykraczających poza rzeczywistą potrzebę dla określonych celów zawodowych (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 16 stycznia 1976 r., II CR 692/75, OSNC 1976, nr 11, poz. 251, z 19 grudnia 2002 r., II CKN 167/01, niepubl., z 10 sierpnia 2022 r., III PSKP 73/21, niepubl. i z 29 października 2021 r., V CSKP 128/21, niepubl.). Sądy ocenne, nawet ujemne, lecz niezbędne w danych okolicznościach i niepozbawione *prima facie* podstaw, nie noszą cech bezprawności, które posiadają natomiast sformułowania zbędne z punktu widzenia opinii, a godzące w część czy dobre imię osoby ocenianej. W każdym wypadku przy dokonywaniu oceny

bezprawności należy uwzględniać miejsce, formę, czas, cel, kontekst i rodzaj badanych wypowiedzi (wyrok Sądu Najwyższego z 16 stycznia 1976 r., II CR 692/75, OSNC 1976, nr 11, poz. 251).

Z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika, że kwestionowane przez skarżącą wypowiedzi Sąd Apelacyjny poddał wnikliwej ocenie, której w zakresie egzoneracji nie ograniczył wyłącznie do stwierdzenia, że czynność recenzji w postępowaniu habilitacyjnym przewidziana jest w przepisach prawa. Oceny tej dokonał natomiast przy uwzględnieniu ich formy i kontekstu oraz osadzenia w treści sporządzonej przez pozwaną recenzji dorobku naukowego powódki. Podał również ocenę stylu i języka użytego przez pozwaną, który ocenił jako nieprzekraczający ram wypowiedzi polemicznej. Stwierdził ponadto, że wypowiedzi pozwanej nie miały charakteru krytyki *ad personam* i koncentrowały się na dokonaniach naukowych powódki, oceniając je bardzo krytycznie, a formę i język użyte przez recenzentkę ocenił jako zmierzające do wyrażenia czy też uwypuklenia zarzutów dotyczących tego dorobku i pozostające w dozwolonych granicach krytyki. Recenzję ocenił pod kątem rzetelności oraz ewentualnego przekroczenia granic w zakresie celów i funkcji sprawowanej przez pozwaną. Przedstawiona przez skarżącą we wniosku argumentacja w konfrontacji z ujawnionymi w uzasadnieniu motywami zaskarżonego orzeczenia nie uzasadnia wniosku, że dokonana przez Sąd Apelacyjny ocena dotycząca bezprawności naruszenia dóbr osobistych powódki jest - jak tego wymaga przyczyna kasacyjna z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - uzasadniona w stopniu oczywistym i doprowadziła do wydania oczywiście wadliwego wyroku, który nie powinien się ostać.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Roman Trzaskowski

(K.L.)

[SOP]